

Memòria relativa a la declaració d'utilitat pública i inclusió en el Catàleg de la finca Galatzó (Calvià)

A. ESTAT LEGAL

A.1. Posició administrativa

La finca Galatzó es localitza al terme municipal de Calvià, Mallorca, província i comunitat autònoma de les Illes Balears. Esta formada per la parcel·la cadastral 167 del polígon 3. La finca ocupa gairebé tota la conca del torrent de Galatzó, que quedaria confinada, aproximadament, entre el puig Batiat, la mola de s'Esclop, la serra des Pinotells, la moleta Rasa, el puig de Galatzó i la divisòria d'aigües que, des del cim davalla cap al sud; en l'extrem sud-est de la finca, que conté la part baixa de la conca del torrent des Ratxo, gairebé fa partió amb el nucli de Galilea.

A.2. Pertinença

Tal i com recull el Pla Director de la finca pública Galatzó (en endavant, Pla Director), elaborat per l'Ajuntament de Calvià, la finca va ser adquirida per l'Ajuntament de Calvià l'any 2006, mitjançant el procediment d'adquisició directa, per tal d'incorporar-la al patrimoni municipal i que pogués ser gaudida pels ciutadans del terme municipal.

A.3. Estat registral

Tom 4253, llibre 53, finca 2422, al Registre de la Propietat núm. 2 de Calvià.

A.4. Réferència cadastral

Una única parcel·la, la 167, del polígon 3 del terme municipal de Calvià; referència cadastral 0711A003001670000bHU.

A.5. Límits

L'escriptura de compravenda menciona els següents límits, per a cadascuna de les finques registrals descrites a l'apartat A.3:

- Nord: limita amb el predi de la Coma d'en Vidal i Son Fortuny;
- Sud: limita amb el predi de Son Martí i terres de Juan Riera i Juan Vicens;
- Est: limita amb Son Fortuny, Son Net i Son Pardiú i terres de Pedro Juan Rovellat, Sebastián Llabrés, i el predi de Son Martí;
- Oest: limita amb el predis de Son Bosch, l'Alqueria, Es Rafal Blanch i terres de Pedro Juan Enseñat .

A.6. Cabudes

La superfície registral és de 1.401,35 ha (14.013.500 m²).

La superfície cadastral és de 1.362,5704 ha (13.625.704 m²).

Actualment no hi ha obert cap procediment de delimitació de la finca, no es disposa de cap aixecament topogràfic de la partió tal que permeti disposar d'una altra superfície a banda de les esmentades.

A.7. Servituds

A l'escriptura de compravenda no hi consten càrregues i ni afeccions.

A.8. Qualificació del sòl i figures de protecció

Segons el Pla Territorial de Mallorca les parts més baixes de la finca (zones agrícoles, fons de comellars i parts baixes dels costers o vessants) estan classificades com a ANEI, mentre que les parts altes dels costers com a AANP. Per altra banda, la major part de la finca està classificada com a Àrea de Prevenció de Riscos (APR) d'incendis i d'erosió, d'esllavissament les parts més altes i la part baixa adjacent al torrent com a APR d'inundacions.

La zona forma part d'un espai protegit Xarxa Natura 2000 ZEC ES5310009 (es Galatzó s'Esclop).

La finca està classificada pel IV Pla general de defensa contra incendis forestals de les Illes Balears 2015-2024 en gairebé totes les categories, en funció de la zona i les característiques del redol: en les arbrades dels vessants és extremadament alt, mentre que als pinars que hi ha part damunt les cases, molt alt; en la zona afectada pel gran incendi de 2013, el risc és alt, i en les carritxeres de les zones altes dels vessants moderat, i als fons dels comellars i les zones agrícoles com a baix.

B. ESTAT NATURAL

B.1. Clima

Mallorca gaudeix d'un clima mediterrani, estacional, sense temperatures extremes, i on l'època més seca coincideix amb la més càlida (estiu), fet aquest característic del clima mediterrani. La temperatura mitjana anual es situa al voltant dels 17 °C. A l'estiu s'assoleixen els 24°C i a l'hivern, els 12°C. A l'estiu acostumen a bufar brises tèrmiques en la costa, conegudes com a *embat* a Mallorca. Les precipitacions més abundants se solen concentrar en la tardor i duren fins a l'arribada de l'abril, essent molt escasses durant l'època estival. La mitjana de precipitació anual varia entre els 450 i els 650 mm anuals.

Segons el Pla Director, la Finca Galatzó té un clima mediterrani semi-àrid. No obstant això, les seves condicions meteorològiques específiques generen microclimes propis, sobretot a causa de les diferències d'altura que trobem. Per això, la temperatura mitjana anual se situa entre 14 i 17 °C, encara que a les zones més altes es poden registrar temperatures que se situen per sota dels 0°C, amb marcades oscil·lacions tèrmiques respecte a les zones més baixes, que poden arribar a ser de més de 10 graus.

El règim pluviomètric varia sensiblement també en funció de l'altura, amb una mitjana de precipitacions que poden oscil·lar entre els 750 i 800 mm per a les zones més muntanyoses, mentre que a les zones més baixes, les precipitacions fluctuen entre els 600-650 mm.

El règim pluviomètric ve molt marcat per l'estacionalitat, amb una significativa concentració de pluges entre els mesos de setembre i desembre, moment en què són intenses o molt intenses i de poca durada.

Els vents predominants són els de component nord i nord-est, que entren per la vall comprès entre les muntanyes de s'Esclop i el Puig de Galatzó.

B.2. Vegetació

Donada la recent adquisició de la finca, no es disposa d'un inventari exhaustiu i sistemàtic de la vegetació de la finca, això no obstant, segons recull la cartografia disponible (hàbitats, mapa forestal espanyol, xarxa natura, etc.), i a partir de la informació recollida en el Pla Director, a la finca hi predomina la garriga calcícola i termòfila de càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), de mata (*Pistacia lentiscus*), de garballó (*Chamaerops humilis*) i també formant pinars, en aquells redols amb estrat arbori, sobretot de pi (*Pinus halepensis*).

També hi ha una presència significativa del *Buxo balearicae* - *Genistetum majoricae*, en que predomina el boix (*Buxus baleàrica*), així com també de *Cyclamini balearicae-Quercetum ilicis*, en aquells redols formats per la mescla de frondoses autòctones (alzina -*Quercus ilex*- i ullastre -*Olea europaea* var *sylvestris*).

De manera més localitzada s'hi pot trobar *Teucrietum subspinosi* (vegetació caracteritzada per l'abundància de camèfits pulviniformes, ja que les espècies dominants són *Teucrium balearicum*, *Teucrium marum* i *Astragalus balearicus*.), les comunitats rupícoles, com la representada per l'associació *Hippocrepidetum balearicae*; i també *Hypochoerido achyrophorae-Brachypodietum ramosi* (Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils).

A nivell més puntuals, val la pena fer menció dels exemplars de poll (*Populus nigra*) presents a la finca, devora la font dels Obis, on també hi ha alguns exemplars de jonc (*Scirpus holoschoenus*).

En les fitxes del BioAtles es poden trobar, en major detall, la relació d'espècies de flora presenta. A l'Annex 2 s'hi adjunten les fitxes del BioAtles per a les quadrícules d'1x1 km que es troben, en la seva totalitat, dins la fica pública, i que són les següents: 2624, 2633, 2634, 2644, 2654 i 2655.

B.3. Fauna

Hi ha una extensa relació de fauna present a la finca Galatzó, tant de manera sedentària com estacional. Igual que amb la flora, a l'Annex 2 es pot observar la relació detallada de les espècies de fauna observades a la zona.

De manera molt resumida, dels mamífers hi troben, entre d'altres l'eríç (*Atelerix algirus*), el conill (*Oryctolagus cuniculus*); també hi ha una bona de representació de rosegadors com *Apodemus sylvaticus*, entre d'altres; s'hi poden observar també mamífers carnívors d'una mida una mica superior, com són la geneta (*Genetta genetta*), el mostel (*Mustela nivalis*) i el mart (*Martes martes*). Pel que fa a les ratapinyades, hi trobam *Pipistrellus pipistrellus*, la ratapinyada cuallarga (*Tadarida teniotis*) o la de muntanya (*Hypsugo savii*). Apart mereix una menció especial, la cabra assilvestrada (*Capra hircus*), per la incidència que té la seva superpoblació en la regeneració natural de les espècies de flora presents a la finca, igual que passa en tota la Serra de Tramuntana.

Les aus representen el grup dels vertebrats més abundant i dispers. La diversitat d'espècies és similar a la que podem trobar en la resta de la Serra de Tramuntana. A Galatzó, el llistat ornitològic és variat i extens (veure Annex 2).

Dels rèptils s'hi pot observar el dragó (*Tarentola mauritanica*), la serp de garriga (*Macropotodon mauritanicus*) i la serp d'aigua (*Natrix maura*). Destaca sobretot una petita població de de tortuga mora (*Testudo graeca*).

Pels amfibis s'ha de mencionar el calàpet (*Bufo balearicus*) i el granot (*Pelophylax perezi*).

També hi ha una presència significativa d'invertebrats.

B.4. Hidrologia

Tal i com recull el Pla Director, en relació a les aigües superficials existents a la finca, cal dir que aquestes vénen molt condicionades, a més de per l'estacionalitat del règim pluviomètric, per l'orografia muntanyosa de la zona, amb la configuració de petites valls amb torrenteres i torrents pels quals circula l'aigua de manera estacional. Tot això dóna lloc a diferents conques hidrogràfiques que van confluint, fins a generar el torrent de Galatzó, el naixement del qual es pot situar-se en la vall de ses Sínies. Aquest torrent recull l'aigua de la resta de cursos d'aigua de la finca i, quan s'uneix amb el torrent de Valldurgent, dóna lloc a el curs hídric més llarg i important del municipi, el torrent de Santa Ponça.

C. ESTAT FORESTAT

C.1. Divisió en unitats de vegetació

Segons el IV Inventari forestal nacional i el Mapa forestal espanyol (escala 1:25.000), a la finca s'hi troben les següents formacions forestals, distribuïdes tal i com es pot observar als plànols annexes.

Formació vegetal	Superfície (ha)	Percentatge (%)
Desarbrat: garrigues amb garballó	869,71	64,2
Pinars de pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	322,58	23,8
Mescla de coníferes i frondoses autòctones	100,06	7,4
Agrícola	52,56	3,9
Garrigues puriespecífiques, calcícoles i termòfiles	7,20	0,5
Boscós mixtos de frondoses autòctones	2,99	0,2

C.2. Plànols

Mirar l'annex 1.

D. ESTAT SOCIOECONÒMIC

D.1. Comunicacions

A la finca hi ha una xarxa de camins i tiranys significativa. L'accés principal a la finca Galatzó, és el camí de Galatzó, que connecta es Capdellà amb les cases. Pel que fa la resta de camins, es recullen a continuació els que relaciona el Pla Director:

Itineraris oberts al públic:

- Ses Sínies: s'inicia a les cases de possessió i que discorre en direcció nord, paral·lel al torrent de Galatzó, finalitzant en el jaciment arqueològic de ses Sínies.
- Ses Planes: camí de pedra en sec que uneix les cases de possessió amb l'antiga zona d'explotació agrícola de muntanya de ses Planes.
- S'Esclop: desde les cases de Galatzó fins a la mola de s'Esclop
- Sa Vinya: al sud-oest de la finca, que uneix les cases de la possessió amb una antiga zona d'explotació agrícola que limita amb la veïna finca de S'Alqueria, anomenada Sa Vinya.

Altres camins rellevants, però no oberts al públic, entre ells:

- Camí des Ratxo: s'inicia a Ca l'Amo en Biel i que comunica la possessió de Galatzó amb la veïna Finca d'Es Ratxo, d'uns 5 m d'amplada.
- Camí des Pinotells al puig de Galatzó.
- Camí de sa coma des Pont: camí de ferradura que enllaça el camí d'es Ratxo amb l'itinerari de ses Planes.
- Camí des Comellar des lladre: enllaça les zones d'explotació agropecuària de ses Sínies i Ses Planes.
- Camí des Grau
- Camí des puig Batiat

EL GR-221 travessa la finca. La variant de la ruta de gran recorregut surt d'es Capdellà i accedeix a Estellencs passant per les finques públiques de Galatzó, Sa Coma d'en Vidal i Son Fortuny

D.2. Edificacions

Tal i com recull el Pla Director, "la Finca Pública Galatzó compta amb un destacat patrimoni arquitectònic, relacionat principalment amb les cases i les tasques agropecuàries que es desenvolupen a la possessió des dels seus orígens; és a dir, dependències per als animals, magatzems i conjunts arquitectònics associats. Cal assenyalar que la possessió i alguns elements vinculats a les cases pròpiament dites formen part del Catàleg de Patrimoni Cultural de l'Ajuntament de Calvià: la tafona, el rellotge de sol i l'escut heràldic".

Del el ric patrimoni de la finca, convé fer menció de:

- Les cases de possessió, amb una superfície de 3243 m², i de les que en destaca, de la seva façana, el brodat de pedra que les fa tan característiques.
- Un nucli proper a les cases, antigament destinat al bestiar.
- Ca l'amo en Biel: casa de l'antic amo de la possessió, de 251 m².
- Caseta d'es Tramuntanal: dues antigues casetes pels roters i uns sestadors (110 m²).
- Caseta de ses Planes: caseta esbucada.
- Caseta de n'Aragó: esbucada, sa Mola de s'Esclop, construïda el 1808 per al físic francès François Aragó.
- Caseta de sa Vinya.
- Caseta de s'Esclop.
- Caseta de sa Pedrera: d'uns 40 m², situada darrera les cases. Parcialment esbucada.
- Pont del camí de Galatzó: pont d'arc, format per dos arcs de mig punt, sobre el qual discorre el camí d'accés a les cases de Galatzó.

Tots aquests elements arquitectònics esta catalogats (PGOU de Calvià).

D.3. Patrimoni cultural

Patrimoni etnogràfic:

G
O
I
B
/

La Finca Pública Galatzó compta amb un ric patrimoni etnogràfic, en què es concentra una gran quantitat d'elements, destinats tant a l'explotació dels recursos agrícoles, com ramaders o forestals. Hi ha una àmplia diversitat i representació d'estructures com ara sistemes hidràulics (qanats, pous, molins d'aigua, aljubs, etc.), forns de calç, sitges de carboner, eres, barraques de roter, sestadors, etc.

Patrimoni arqueològic:

La finca pública Galatzó compta amb un ric patrimoni arqueològic, que mostra com aquesta vall ha estat ocupat de forma ininterrompuda durant gairebé 4000 anys. S'han documentat 15 jaciments arqueològics d'època prehistòrica, de diferents cronologies i amb una àmplia varietat de tipologies arquitectòniques. Segons recull el Pla Director, hi ha 15 elements arqueològic documentats, dels que es poden destacar, per la seva antiguitat, el poblat navetiforme de ses Sínies i la cova d'en Batiat, tots dos de l'edat de bronze. De l'època talaiòtica s'han localitzat 10 jaciments.

Palma, 15 de febrer de 2021

L'enginyer tècnic forestal

Artur Barceló Tortella

Vist i plau,

El cap del Servei de Gestió
Forestal i Protecció del Sol

Luis Berbiela Mingot

ANNEXES:

- 1. Plànols**
- 2. Fitxes del Bioatles**